

**ეთიკის კომისიის
რეკომენდაცია**

პირველი დისციპლინური კოლეგიის შემადგენლობა:

კომისიის თავმჯდომარე: კონსტანტინე გელაშვილი

კომისიის წევრი: ანა ხურციძე

კომისიის წევრი: ანა ლორია

შეკითხვის კომისიაში შემოსვლის თარიღი: 24.09.18

შეკითხვის რეგისტრაციის ნომერი: 009/18

შეკითხვა:

ადვოკატ C-ს აქვს იურიდიული ფირმა, რომელიც კლიენტებს უწევს ე.წ. აუთსორსინგულ მომსახურებას, აგრეთვე, გასცემს კონსულტაციას პირადად. დღეის მდგომარეობით, ადვოკატი C კონსულტაციას უწევს A კომპანიას, უახლოეს მომავალში კი გეგმავს მასთან გრძელვადიანი ხელშეკრულების გაფორმებას იურიდიული მომსახურების შესახებ. გარდა კომპანიისა, ადვოკატი C იურიდიულ კონსულტაციას უწევს A კომპანიის დირექტორს, როგორც ფიზიკურ პირს.

კომპანიისთვის კონსულტაციის გაწევისას აღმოჩნდა, რომ A კომპანია ეძებს სამშენებლო კომპანიას თავისი პროექტების განსახორციელებლად. ადვოკატსა და მის ძმას აქვთ სამშენებლო კომპანია B, რომლის დირექტორიც არის ადვოკატ C-ს ძმა, მას აქვს ასევე ამ კომპანიაში 80% წილი, ხოლო ადვოკატ C-ს - 20%. აღნიშნული ინფორმაცია ადვოკატმა C-მ აცნობა A კომპანიის დირექტორს.

ადვოკატი C გეგმავს, რომ წერილობითი ფორმით შეატყობინოს ორივე კომპანიას მისი დაკავშირებულობის შესახებ. ზეპირი კონსულტაციის შემდეგ, არც ერთი კომპანიის დირექტორს არ გამოუთქვამს, რომ არ სურთ აღნიშნული ხელშეკრულება მოამზადოს ადვოკატმა. ამასთან, მხარეები თანახმანი არიან, რომ მათ შორის დავის არსებობის შემთხვევაში, არც ადვოკატმა C-მ და არც მისმა კომპანიამ არ გაუწიოს იურიდიული მომსახურება არც ერთ მათგანს. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, დავის შემთხვევაში, ადვოკატი C არც ერთ მათგანს არ გაუწევს იურიდიულ მომსახურებას კონკრეტულად ამ დავის ფარგლებში.

გთხოვთ მაცნობოთ, მსგავსი დოკუმენტაციის შედგენისა და ხელშეკრულების გაფორმების შემთხვევაში დაარღვევს თუ არა ადვოკატი რაიმე ეთიკურ ვალდებულებას. თუ დაარღვევს, გთხოვთ, მომცეთ რეკომენდაცია როგორ აირიდოს თავიდან ეთიკური დილემა ადვოკატმა და გადავჭრას ეს პრობლემა.

ანალიზი:

მოცემულ შემთხვევაში, ადვოკატის მხრიდან შესაძლოა დარღვეულად ჩაითვალოს როგორც დამოუკიდებლობის პრინციპი, ასევე ინტერესთა კონფლიქტის არიდების პროფესიული ქცევის სტანდარტებით გათვალისწინებული ვალდებულება. კერძოდ:

„ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის 1-ლი პუნქტი: „ადვოკატი ვალდებულია არ განახორციელოს ისეთი ქმედება და არ დაამყაროს ისეთი ურთიერთობა, რომელიც საფრთხეს შეუქმნის კლიენტის ინტერესებს, ადვოკატის პროფესიულ საქმიანობას ან დამოუკიდებლობას.“

ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-2 მუხლის 1-ლი ნაწილი: „ადვოკატი თავისი პროფესიული საქმიანობის განხორციელებისას დამოუკიდებელია ყოველგვარი გავლენისგან ან სხვა ზეწოლისგან, მათ შორის მისი პირადი ინტერესებიდან და ემორჩილება მხოლოდ საქართველოს კანონმდებლობას, საერთაშორისო სამართლის და პროფესიული ეთიკის ნორმებს“.

ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-6 მუხლის 1-ლი ნაწილი: „ადვოკატს უფლება არა აქვს პროფესიული რჩევა მისცეს ან წარმოადგინოს ორი ან მეტი კლიენტი ერთი და იგივე ან ერთმანეთთან დაკავშირებულ საქმეზე, თუკი აღნიშნული კლიენტების ინტერესებს შორის არსებობს კონფლიქტი ან მისი წარმოქმნის მნიშვნელოვანი საფრთხე.“

ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-6 მუხლის მე-5 ნაწილი: „ადვოკატი ვალდებულია შეწყვიტოს ყველა კლიენტის საქმის წარმოება, რომელთა ინტერესებსაც იგი წარმოადგენდა, თუკი კლიენტებს შორის წარმოიქმნა ინტერესთა კონფლიქტი მოცემულ ან დაკავშირებულ საქმეზე და არსებობს ადვოკატის მიმართ ნდობის დარღვევის და/ან კონფიდენციალობის ხელყოფის საფრთხე“.

ადვოკატის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან პროფესიულ ვალდებულებას წარმოადგენს დამოუკიდებლობის შენარჩუნება საადვოკატო საქმიანობის განხორციელებისას. დამოუკიდებლობა არა მხოლოდ მესამე მხარის მიერ ზეწოლის ან გავლენისგან თავისუფალ მოქმედებას გულისხმობს, არამედ ასევე, საადვოკატო საქმიანობის განხორციელებისას, საკუთარი ინტერესების სასარგებლოდ მოქმედების შეზღუდვასაც მოიცავს. შესაბამისად, მაშინ, როდესაც ადვოკატ-კლიენტის ურთიერთობაში ჩნდება ადვოკატის ინტერესიც, ეს ასახვას ჰპოვებს პროფესიული საქმიანობის განხორციელებისას ადვოკატის ობიექტურობასა და მისი დამოუკიდებლობის ხარისხზე. სწორედ ამიტომ არის მნიშვნელოვანი, ადვოკატმა ზუსტად და განუხრელად დაიცვას პროფესიული ქცევის წესებით გათვალისწინებული დამოუკიდებლობის პრინციპი.

მოცემულ შემთხვევაში, ადვოკატი C უწევს სამართლებრივ მომსახურებას კომპანია A-ს და მის დირექტორს. მომსახურების პერიოდში ადვოკატი C გეგმავს სხვაგვარ სამართლებრივ ურთიერთობაში შევიდეს კლიენტთან - კომპანია A-სთან. კერძოდ, მისი და მისი ძმის სამშენებლო კომპანიის სახელით გააფორმოს მის კლიენტთან მომსახურების ხელშეკრულება სამშენებლო დარგში.

ეთიკის კომისია განმარტავს, რომ წარმომადგენლობის პროცესში ადვოკატის მიერ კლიენტთან სხვა სამართლებრივ ურთიერთობაში შესვლამ, შესაძლოა, გავლენა მოახდინოს ადვოკატის დამოუკიდებლობის ხარისხზე. ეთიკის კომისია განმარტავს, რომ მიუხედავად იმისა, რომ ცალსახა შეზღუდვა არ არსებობს იმასთან დაკავშირებით, რომ ადვოკატი არ უნდა შევიდეს კლიენტთან სხვა სამართლებრივ ურთიერთობაში წარმომადგენლობის პერიოდში, ადვოკატმა მაინც უნდა შეიკავოს თავი მსგავსი ქმედებისაგან, რადგან სამოქალაქო სამართლებრივი ურთიერთობის წარმოშობისას მაღალია ალბათობა იმისა, რომ მხარეთა ინტერესები გაიყოს, რაც საბოლოო ჯამში ასახვას ჰპოვებს ადვოკატ-კლიენტის ურთიერთობაზე და კლიენტის ინტერესების დაცვისას ადვოკატის მიერ ობიექტური და დამოუკიდებელი საადვოკატო საქმიანობის განხორციელებაზე. ამ დროს, ასევე შესაძლებელია, დაირღვეს ნდობის ვალდებულება, რაც პირდაპირ აისახება ადვოკატ-კლიენტის სამართლებრივ ურთიერთობასა და ადვოკატის რეპუტაციაზე.

გარდა დამოუკიდებლობისა, მოცემულ შემთხვევაში იკვეთება ასევე ინტერესთა კონფლიქტის წარმოქმნის მნიშვნელოვანი საფრთხე. ინტერესთა კონფლიქტმა შესაძლებელია თავი იჩინოს, როგორც საადვოკატო მომსახურების დაწყებამდე, ისე მისი განხორციელებისას ან დასრულების შემდეგ, რადგან ადვოკატს პროფესიული პასუხისმგებლობა გააჩნია, არა მხოლოდ არსებული, არამედ ყოფილი და პოტენციური კლიენტების მიმართაც. კონფლიქტი შესაძლოა წარმოიშვას პირადად ადვოკატისა და კლიენტის ინტერესებს შორის.

ინტერესთა კონფლიქტის არსებობის განსაზღვრისას მნიშვნელოვანია, ადვოკატ-კლიენტის ურთიერთობის წარმოშობის დადგენა. შესაძლებელია, ადვოკატსა და პოტენციურ კლიენტს შორის არ გაფორმდეს საადვოკატო მომსახურების ხელშეკრულება და მათ შორის ურთიერთობა შეწყდეს პოტენციური კლიენტის მიერ თავისი საქმის თაობაზე ინფორმაციის მიწოდების ან ადვოკატის მიერ სამართლებრივი რჩევის გაცემის ეტაპზე, რა დროსაც ადვოკატი იღებს კონსულტაციის მსურველი პირისგან კონფიდენციალურ ინფორმაციას. აღნიშნული ეტაპიდანვე, ადვოკატს წარმოეშობა პროფესიული ვალდებულება - დაიცვას კონფიდენციალური ინფორმაცია და თავიდან აირიდოს ინტერესთა კონფლიქტი.

ეთიკის კომისიამ 2011 წლის 20 აპრილის გადაწყვეტილებით დაადგინა, რომ „ადვოკატის მიერ საადვოკატო საქმიანობის განხორციელების პროცესში მნიშვნელოვანია ადვოკატმა თავი აარიდოს შემთხვევებს, როდესაც შესაძლოა საფრთხის ქვეშ დადგეს ერთ-ერთის ინტერესი“ (იხ. ეთიკის კომისიის 2011 წლის 20 აპრილის გადაწყვეტილება, საქმე #015/10).

ეთიკის კომისიამ 2013 წლის 08 იანვრის გადაწყვეტილებაში აღნიშნა, რომ „ადვოკატმა კლიენტის წარმომადგენლობისას თავი უნდა აარიდოს ინტერესთა კონფლიქტის შემთხვევებს და კლიენტი უნდა წარმოადგინოს ისე, როგორც კლიენტი იმოქმედებდა საკუთარი ინტერესების შესაბამისი ცოდნის, უნარისა და დროის არსებობის შემთხვევაში, ინტერესთა კონფლიქტი წარმოიშვება თუ ადვოკატის მიერ განხორციელებულ წარმომადგენლობაზე არსებით და უარყოფით გავლენას ახდენს ადვოკატის პირადი ინტერესი“ (იხ. ეთიკის კომისიის 2013 წლის 08 იანვრის გადაწყვეტილება, საქმე #100/11).

ეთიკის კომისიამ 2011 წლის 14 ივნისის გადაწყვეტილებაში ფართოდ განმარტა „ერთი და იმავე“ საქმის ცნება და ასეთად მიაჩნია არსობრივად ურთიერთდაკავშირებული საქმეც, ვინაიდან ამ დროს

ინტერესთა კონფლიქტის არსებობისას, ასევე წარმოიშობა ობიექტური საფრთხე იმისა, რომ ადვოკატი დაარღვევს ინფორმაციის კონფიდენციალურად დაცვის ვალდებულებას ან რისკის ქვეშ დადგება მის მიერ კლიენტის დასაცავად ყველა კანონიერი საშუალების გამოყენების შესაძლებლობა (იხ. ეთიკის კომისიის 2011 წლის 14 ივნისის გადაწყვეტილება, საქმე #092/10).

მნიშვნელოვანია, ადვოკატმა თავიდან აიცილოს პირადი ინტერესთა კონფლიქტის შემთხვევა. იმ შემთხვევაში, როდესაც ადვოკატს ამა თუ იმ შეთანხმების გაფორმებასთან დაკავშირებით გააჩნია პირადი ინტერესი, ამავე გარიგების თაობაზე რთულია, ადვოკატმა მისი პირადი ინტერესის გავლენის გარეშე გასწიოს იურიდიული კონსტრუქცია. არსებობს ისეთი შემთხვევებიც, როდესაც ადვოკატი წარმომადგენლობას ახორციელებს იმ კომპანიის წინააღმდეგ, რომლის მიმართაც მას აქვს გარკვეული პირადი, მათ შორის ფინანსური ინტერესი, რა დროსაც საფრთხე ექმნება კლიენტის ინტერესებს. (იხ. *ABA Model rules of Professional Conduct: Rule 1.8 for specific Rules pertaining to a number of personal interest conflicts, including business transactions with clients*).

შეკითხვაში აღნიშნული ადვოკატი C კონსულტაციას უწევს კომპანია A-ს და შესაბამისად, მათ შორის არსებობს ადვოკატ-კლიენტის ურთიერთობა, მით უმეტეს, რომ ორივე მხარე აპირებს სამომავლოდ მათ შორის არსებობდეს ხანგრძლივი თანამშრომლობა იურიდიული მომსახურების მიღების მიზნით. ამავედროულად, ადვოკატი კონსულტაციას უწევს კომპანია A-ს დირექტორს. ადვოკატი აგრეთვე არის ერთ-ერთი სამშენებლო კომპანია B-ს წილის მფლობელი თავის ძმასთან ერთად, რომელიც არის აღნიშნული კომპანიის დირექტორი. როგორც შეკითხვიდან ირკვევა, კომპანია A-სა და სამშენებლო კომპანია B-ს შორის უნდა გაფორმდეს წერილობითი ხელშეკრულება. ორივე მხარე თანახმაა, რომ ხელშეკრულება მოამზადოს ადვოკატმა C-მ.

მოცემულ შემთხვევაში, სახეზეა, ერთი მხრივ, ადვოკატ C-ს, როგორც სამშენებლო კომპანიის 20% წილის მფლობელის პირადი ინტერესი (თავად არის ხელშეკრულების მხარე) და მასთან დაკავშირებული პირის - მისი ძმის (სამშენებლო კომპანიის 80% წილის მფლობელის) ინტერესი, მეორე მხრივ, აღნიშნულ ინტერესებს უპირისპირდება კომპანია A-ს და მისი დირექტორის ინტერესები, რომელთაც საადვოკატო მომსახურებას უწევს ადვოკატი C. განსახილველ შემთხვევაში, ადვოკატ C-ს პროფესიული პასუხისმგებლობისგან არ ათავისუფლებს ის გარემოება, რომ ორივე მხარე (კომპანია A და კომპანია B) თანხმობას აცხადებს ადვოკატმა C-მ შეადგინოს მათ შორის ურთიერთთანამშრომლობის ხელშეკრულების ტექსტი. ასეთ დროს, ადვოკატს ერთდროულად ორი მხარის ინტერესების გათვალისწინება მოუწევს, რისი განორციელებაც შეუძლებელი იქნება. იმ შემთხვევაში, თუ ადვოკატი შეადგენს ე.წ. „ნეიტრალური ტიპის“ ხელშეკრულებას, მაინც დაარღვევს პროფესიული ეთიკის ნორმებს, რადგან, ხელშეკრულებაში არ/ვერ გაითვალისწინებს იმ პრივილეგიებს და უფლებებს, რომელიც მხარეს დაეხმარებოდა მისი დარღვეული უფლებების აღდგენაში. მაგალითისათვის, ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობის სახით პირგასამტეხლოს დაწესება, რაც შედის მხოლოდ ერთი და არა ორივე მხარის ინტერესში და წარმოადგენს მეორე მხარის მიერ ხელშეკრულებით ნაკისრი მოვალეობების შესრულების დამატებით გარანტიას.

ეთიკის კომისიას მიაჩნია, რომ მოცემულ შემთხვევაში, საფრთხე ექმნება კომპანია A-ს, როგორც არსებული კლიენტის ინტერესებს, რომელსაც უპირისპირდება ადვოკატისა და მასთან დაკავშირებული პირის - მისი ძმის პირადი ინტერესი.

მოცემულ შემთხვევაში, ადვოკატს აკისრია ორივე მხარის ინფორმირების ვალდებულება ინტერესთა კონფლიქტის წარმოქმნის საფრთხის თაობაზე. ინტერესთა კონფლიქტის გამომრიცხავ გარემოებას არ წარმოადგენს ორივე მხარის თანხმობა იმის თაობაზე, რომ ადვოკატმა C-მ გაუწიოს მოცემულ შემთხვევაში იურიდიული კონსულტაცია. თავის მხრივ, ადვოკატ C-ს არ ეკრძალება იურიდიული მომსახურების გაწევა კომპანია A-სა და მისი დირექტორის სასარგებლოდ, თუმცა შეკითხვაში მოცემულ შემთხვევაში ადვოკატმა უნდა დაიცვას ინტერესთა კონფლიქტის დაუშვებლობის პრინციპი. შესაძლებელია, ხელშეკრულება შეადგინოს ადვოკატმა C-მ, როგორც ხელშეკრულების მხარემ, თავისი ინტერესების გათვალისწინებით და გადაუგზავნოს მეორე მხარე კომპანია A-ს. ამასთან, ადვოკატმა C-მ უნდა მიაწოდოს ინფორმაცია კომპანია A-ს, რომ მოცემულ შემთხვევაში არსებობს კონფლიქტი მათ ინტერესებს შორის და ურჩიოს ხელშეკრულებაზე ხელმოწერის განხორციელებამდე, კომპანია დაუკავშირდეს სხვა - დამოუკიდებელ ადვოკატს, რომელიც ამ ხელშეკრულების მომზადებისას წარმოადგენს მის ინტერესებს და გასცემს სამართლებრივ კონსულტაციას კომპანია A-ს ინტერესების სასარგებლოდ. აქედან გამომდინარე, დაცული იქნება ინტერესთა კონფლიქტის დაუშვებლობის პრინციპი და არ იარსებებს კონფიდენციალური ინფორმაციის გამჟღავნების რისკი. სამომავლოდ, ზემოაღნიშნული ხელშეკრულებიდან გამომდინარე წარმოქმნილ დავის დროს, მათ შორის, სამშენებლო კომპანიასა და ადვოკატისა და მისი ძმის კომპანიას შორის არსებული ურთიერთობის შემთხვევებში ადვოკატმა C-მ არ უნდა შეასრულოს პროფესიული ფუნქციები და არ უნდა გაუწიოს არც ერთ მხარეს მომსახურება და მისცეს იურიდიული კონსულტაცია.

ამასთან, როგორც შეკითხვიდან ირკვევა, ადვოკატი C იურიდიულ მომსახურებას უწევს არა მხოლოდ კომპანია A-ს, არამედ ასევე მის დირექტორს, როგორც ფიზიკურ პირს. ეთიკის კომისია განმარტავს, რომ აქაც შესაძლოა იკვეთებოდეს ინტერესთა კონფლიქტის წარმოქმნის საფრთხე, რაც ასევე უნდა გაითვალისწინოს ადვოკატმა და დირექტორსა და კომპანიას შორის ინტერესთა შეუთავსებლობის შემთხვევაში არც ერთ მათგანს არ გაუწიოს სამართლებრივი მომსახურება.

დასკვნა:

მხარეთა შორის ხელშეკრულების დადებისას, ადვოკატს არ აქვს უფლება, როგორც ორივე მხარის წარმომადგენელმა შეადგინოს აღნიშნული ხელშეკრულება და გაუწიოს მათ ერთდროულად სამართლებრივი კონსულტაცია, მათ შორის თუ ხელშეკრულების ერთ-ერთ მხარეს წარმოადგენს თავად აღნიშნული ადვოკატის და მისი ძმის კომპანია, სადაც ადვოკატი ფლობს წილის 20%-ს, ხოლო მისი ძმა 80%-ს. ასეთ შემთხვევაში, კლიენტის ინტერესს უპირისპირდება ადვოკატის პირადი ინტერესი, ასევე, ადვოკატთან დაკავშირებული პირის - მისი ძმის ინტერესი. გარდა ინტერესთა კონფლიქტისა, მოცემული ხელშეკრულების გაფორმებისას, ადვოკატის მხრიდან არსებობს დამოუკიდებლობის პრინციპის დარღვევის საფრთხეც, რადგან საადვოკატო საქმიანობის

განხორციელების პროცესში ადვოკატი C გეგმავს სხვა სამართლებრივ ურთიერთობაში შესვლას კლიენტთან - კომპანია A-სთან. შესაბამისად, ეთიკის კომისიას მიაჩნია, რომ ადვოკატმა უნდა გაითვალისწინოს ინტერესთა კონფლიქტისა და დამოუკიდებლობის ხელყოფის საფრთხე და თავი შეიკავოს მოცემული ხელშეკრულების გაფორმებისაგან საადვოკატო მომსახურების გაწევის პროცესში.

ეთიკის კომისიის მიერ გაცემული რეკომენდაცია არის მხოლოდ სარეკომენდაციო მოსაზრება და არ არის სავალდებულო ეთიკის კომისიის ან სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის ეტაპზე.